

redined

red de bases de datos
de información educativa

<http://www.redined.mec.es/>

TEXTO BILINGÜE

1ª parte: Versión en lengua española

TEXT BILINGÜE

 2a part: Versió en llengua catalana

Josep Segrelles a los 20 años.

El deporte en el museo

Josep Segrelles, un artista injustamente poco valorado y muy olvidado

R. Balius i Juli

La todavía reciente evocación del Centenario del Club de Fútbol Barcelona, ha permitido recordar y revalorizar al ilustrador y pintor Josep Segrelles. Recordarle a través del cartel conmemorativo de las Bodas de Plata del Club y revalorizarle mediante una extraordinaria exposición antológica presentada en el Museo del Barça.

Josep Segrelles i Albert nació en Albaida, País Valencià, el año 1885, lugar donde pasó la primera infancia. A partir de 1894 vive en la ciudad de Valencia donde comienza su formación artística en la Escola de Belles Arts de Sant Carles con Isidre Garuelo. También recibió algunas lecciones de Joaquín Sorolla. A principios de siglo se trasladó a Barcelona y estudió, en-

tre 1905 y 1909, en l'Escola Superior d'Arts (conocida como Llotja).

Hacia el año 1910 se inicia como ilustrador. Su primer trabajo es la ilustración de un libro dedicado al jiu-jitsu, deporte que por entonces gozaba de gran popularidad en Cataluña. Después realizó las ilustraciones para unos cuadernos populares de aventuras (*Dick Navarro* y *Montbers el Pi-*

F. C. BARCELONA
INAUGURACIO
DEL NOU CAMP DE JOC
GRANS PARTITS
Dies 20 i 21 de Maig
SAINT MIRREN - F. C. BARCELONA
Dia 25 de Maig
SAINT MIRREN - NOTTS COUNTY

Cartel inauguración Campo de Les Corts (1923).

Dibujo preparatorio y cartel Bodas de Plata (1924).

Dibujo preparatorio y óleo s.m., Josep Samitier.

Óleo sobre madera, Josep Samitier.

rata) y para novelas policíacas. Más adelante colabora con las más importantes editoriales del país como Granada, Molina, Salvat y Araluce; los dibujos para los libros infantiles de esta última empresa le dieron entrada en todos los hogares. Un éxito especial tuvieron algunas obras, entre las cuales cabe destacar *Las mil y una noches*, *Las Florecillas de San Francisco*, *La vida de San José de Calazanz* y *La vida de San Vicente Ferrer*. En 1922 la editorial Gallach-Calpe le encargó una gran edición de *Don Quijote*, obra que curiosamente publicó Espasa-Calpe como acontecimiento nacional el año 1966, con 106 ilustraciones en color y 125 dibujos a la pluma. Participó también en numerosas revistas como *L'Esquella de la Torratxa*, *La Campana de Gràcia* y *La Jornada Deportiva* de Barcelona, *La Esfera* y *Blanco y Negro* de Madrid e incluso en *Illustrated London News* de Londres. Esta revista

le contrató entre 1927 y 1932 las páginas centrales del número navideño.

Durante estos años cultivó simultáneamente la ilustración y la pintura, aunque esta coincidencia provocó una cierta marginación por parte de la crítica. Por otro lado su arte, que era muy personal, de técnica académica que huía de las vanguardias, impidió que le fuera reconocido, como merecía, un lugar preeminente en el panorama artístico de la época. A pesar de esto, fueron muy numerosas las exposiciones que presentó en diferentes salas de Barcelona, Valencia, Madrid y Londres.

El año 1929 ganó la Medalla de Oro de la Exposición Internacional de Barcelona, por la ilustración de *la Divina Comedia*. El mismo año viajó a los Estados Unidos donde el éxito le obligó a permanecer unos cuatro años. En este tiempo colaboró en revistas tan prestigiosas como *New York Times*, *The Art Digest*, *Park Avenue*, *Cosmopolitan* y *Fortune*. En 1932 volvió a España y fijó su residencia en su pueblo natal.

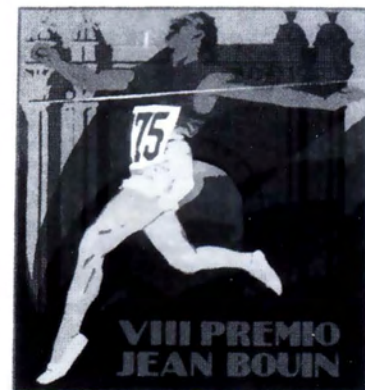
Después de la Guerra Civil proyecta y diseña en Albaida su Casa-Museo, inaugurada el año 1943, en la cual puede seguirse su cotidianidad y su trayectoria artística a través de los diferentes lugares de la casa y de la exposición permanente de sus obras. En estos años se dedicó fundamentalmente a la pintura de temática religiosa, colaborando en la reconstrucción de iglesias y cumpliendo los numerosos encargos que recibía del País Valencià, de

España y del extranjero. Paralelamente a esta etapa *mística*, que se desarrolló hasta su muerte, hacia 1950 inició una etapa que él mismo denomina *sideral*: oleos, acuarelas y dibujos al carbón, reflejan su desbordada fantasía con la creación de escenarios cósmicos imaginarios y personajes de ficción procedentes de otras galaxias. Sin dejar nunca de trabajar, murió en Albaida el año 1969, dejando inacabada una obra de grandes dimensiones, *Pentecostes*, que puede admirarse en su Casa-Museo.

A propósito hemos dejado para el final comentar unos aspectos de la obra de Josep Segrelles que nos interesan muy especialmente. Nos referimos al Cartelismo y al

Óleo sobre madera, Paulino Alcántara.

Organizado por
GRAFIC-SPORT

Esplugas-Salón de San Juan
2 de Enero de 1927

Cartel VIII Premio Jean Bouin (1927).

REAL AERO CLUB DE CATALUÑA.
PRUEBA DE HIDROAVIONES
BARCELONA-PALMA DE MALLORCA-
VALENCIA-BARCELONA. 23-30 MAYO 1920

Cartel Real Aero Club de Cataluña (1920).

Deporte. En el cartelismo conviven las dos vertientes que hasta ahora hemos analizado: la ilustración y la pintura. Generalmente los esbozos de los carteles son consecuencia de su condición de ilustrador, mientras que después la obra se enriquece con la pintura. La mayoría de carteles se estructuran alrededor de una zona central, que equilibra la obra, rodeada de elementos dinámicos; en algunos, singularmente en los de temática deportiva, predomina la dinámica sobre el núcleo estático, sin que en ninguno de ellos se pierda la estabilidad del conjunto. Es característica la conjunción de luz y color, presente en todos sus trabajos.

Desde el año 1918 en el cual presentó los primeros carteles, su tarea en este campo es extensísima. Los más conocidos fueron *Jabones Barangé* (1918-1922), *Socie-*

dad Protectora de Animales (1922), *Papel de fumar Gol* (1924-1929), los doce dedicados a la *Compañía Española de Turismo* (1926), *Aceite de Oliva* (1928), *Exposición Internacional de Barcelona* (1929), *Automóviles Ford* (1930), *Automóviles Lincoln* (1930), *Lotería Nacional* (1933) y *Centenario de San Vicente Ferrer* (1955).

La actividad de temática deportiva de Josep Segrelles es intensa durante los años veinte. Se inicia con los carteles dedicados al *Real Aero Club de Catalunya* (1920) y a la *Gran Semana Internacional del Automovilismo* (1923) y se mueve especialmente alrededor del Fútbol Club Barcelona, para el cual realiza el año 1923 el anuncio de la *Inauguració del Camp de les Corts*. El 1924, consiguió ganar el concurso convocado para designar el autor del cartel oficial de las Bodas de Plata del Club, con una obra que es un excelente ejemplo de color, luz y dinamismo; en el que una muchacha bonita, frívola y alegre, que está sentada sobre el escudo del Barça y envuelta por el remolino de la bandera azulgrana, sostiene sobre su regazo una pelota de fútbol de las entonces reglamentarias. Aparte de numerosos carteles dedicados a diferentes actividades barcelonistas, realizó asimismo obras para el *Real Moto Club de Catalunya* (1924), el *VIII Premio Jean Bouin* (1927) y la *XXVIII Vuelta Ciclista a Catalunya* (1948).

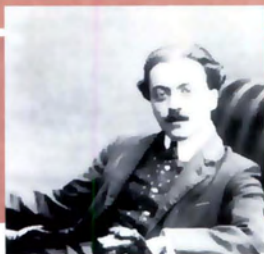
En la reciente exposición pudieron contemplarse una buena cantidad de dibujos dedicados al fútbol, muchos de los cuales son bocetos preparatorios de carteles o

pinturas. En ellos se observa una cierta predilección por el jugador del Barça *Josep Samitier*, posiblemente la figura más popular durante los años anteriores a la Guerra Civil. De esta época hemos de destacar tres óleos sobre madera, de pequeño tamaño, con retratos de *Agustí Sancho*, *Paulino Alcántara* y el citado *Josep Samitier*. Muy interesante es la ilustración principal del *Llibre d'Or del Futbol Català*.

Sentimos una gran satisfacción al pensar que su obra de temática deportiva nos ha motivado para recordar la figura de Josep Segrelles, artista que en su tiempo no obtuvo el reconocimiento de su valía, al cual tenía derecho y que actualmente se encontraba muy olvidado.

Dibujo color, *Llibre d'Or del Futbol Català* (1928).

Josep Segrelles als 20 anys.

L'esport al museu

Josep Segrelles, un artista injustament poc valorat i molt oblidat

R. Balius i Juli

L'encara recent evocació del centenari de la fundació del Club de Futbol Barcelona, ha permès recordar i revalorar l'il·lustrador i pintor Josep Segrelles. Recordar-lo a través del cartell commemoratiu de les Noces d'Argent del Club i revalorar-lo mitjançant una extraordinària exposició antològica presentada en el Museu del Barça.

Josep Segrelles i Albert va néixer a Albaida, País Valencià, l'any 1885, lloc on va passar la primera infància. A partir de 1894 viu a la ciutat de València, on va començar la seva formació artística a l'Escola de Belles Arts de Sant Carles amb Isidre Garuelo. També va rebre algunes lliçons de Joaquim Sorolla. A principi de segle es va traslladar a Barcelona i va estu-

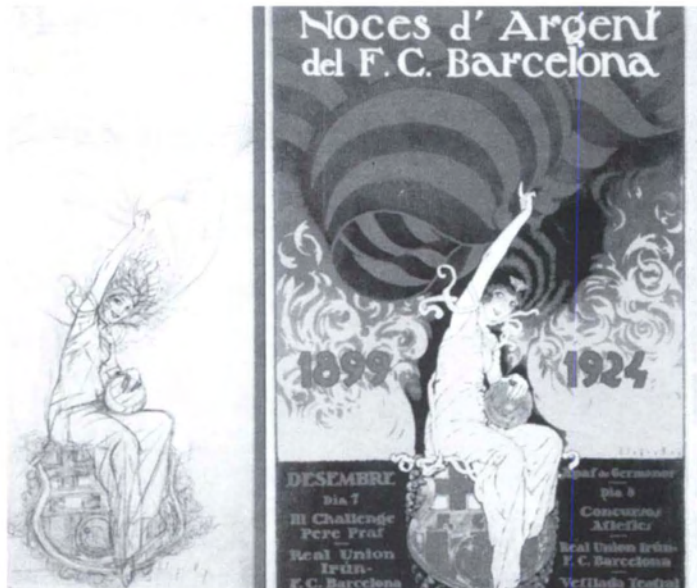
diar, entre 1905 i 1909, a l'Escola Superior d'Arts (l'anomenada Llotja).

Cap a l'any 1910 es va iniciar com a il·lustrador. El seu primer treball és un llibre dedicat al jiu-jitsu, esport que aleshores gaudia de gran popularitat a Catalunya. Després va realitzar les il·lustracions per a uns quaderns populars d'aventures (*Dick Navarro* i *Montbers el Pirata*) i per a

F. C. BARCELONA
INAUGURACIO
DEL NOU CAMP DE JOC
GRANS PARTITS
Dies 20 i 21 de Maig
SAINT MIRREN - F. C. BARCELONA
Dia 25 de Maig
SAINT MIRREN - NOTTS COUNTY

Cartell Inauguració Camp de Les Corts (1923).

Dibuix preparatori i cartell, Noces d'Argent (1924).

Dibuix preparatori i oli s.f., Josep Samitier.

Oli sobre fusta, Agustí Sancho.

novel·les policiaques. Més endavant va col·laborar amb les editorials més importants del país com Granada, Molina, Salvat i Araluce; els dibuixos per als llibres infantils d'aquesta última empresa li donen entrada a totes les llars. Èxit especial tingueren algunes obres entre les quals cal destacar *Las mil y una noches*, *Las Florecillas de San Francisco*, *La vida de San José de Calasanz* i *La vida de San Vicente Ferrer*. El 1922 l'editorial Gallach-Calpe li va encarregar una gran edició de *Don Quijote*, obra que, curiosament, va publicar Espasa-Calpe com esdeveniment artístic nacional l'any 1966, amb 106 il·lustracions en color i 125 dibuixos a la ploma. Va participar també en nombroses revistes com *L'Esquella de la Torratxa*, *La Campana de Gràcia* i *La Jornada Deportiva* de Barcelona, *La Esfera* i *Blanco y Negro* de Madrid i, fins i tot, en *Illustrated London News* de Londres; aquesta revista

li va contractar, entre 1927 i 1932, les pàgines centrals del número nadalenc. Durant aquests anys va conrear alhora la il·lustració i la pintura, encara que aquesta concurrència va provocar una certa marginació per part de la crítica. Per altra banda, el seu art, que era molt personal, de tècnica acadèmica que defugia les avantguardes, va impedir que se li reconegués, com mereixia, un lloc preminent dins del panorama artístic de l'època. Malgrat això, van ser nombroses les exposicions que va presentar a diferents sales de Barcelona, València, Madrid i Londres. L'any 1929 va guanyar la Medalla d'Or de l'Exposició Internacional de Barcelona per la il·lustració de la *Divina Comèdia*. El mateix any, va viatjar al Estats Units on l'èxit el va obligar a sojornar-hi uns quatre anys. En aquest temps va col·laborar amb revistes tan prestigioses com el *New York Times*, *The Art Digest*, *Park Avenue*, *Cosmopolitan* i *Fortune*. El 1932 va tornar a Espanya i va fixar la seva residència en el seu poble natal.

Després de la Guerra Civil va projectar i dissenyar a Albaida la seva Casa-Museu, que es va inaugurar l'any 1943, i en la qual es pot seguir la seva quotidianitat i la seva trajectòria artística a través dels diferents indrets de la casa i de l'exposició permanent de les seves obres. En aquests anys va dedicar-se fonamentalment a la pintura de temàtica religiosa, va col·laborar en la reconstrucció d'esglésies i va acomplint els nombrosos encàrrecs que rebia del País Valencià, d'Espanya i de l'estranger. Paral·le-

lament a aquesta etapa *mística*, que va desenvolupar-se fins la seva mort, cap el 1950 inicià una etapa que ell mateix anomena *sideral*: olis, aquarel·les i dibuixos al carbó reflecteixen la seva desbordada fantasia en la creació d'escenaris còsmics imaginaris i personatges de ficció procedents d'altres galàxies. Sense deixar mai de treballar, va morir a Albaida l'any 1969, deixant inacabada una obra de grans dimensions, *Pentecosta*, que pot admirar-se a la seva Casa-Museu.

A posta hem deixat per al final comentar uns aspectes de l'obra de Josep Segrelles que ens interessin molt especialment. Ens referim al Cartellisme i a l'Esport. En el cartellisme conviuen les dues vessants

Oli sobre fusta, Paulino Alcántara.

Organizado por
GRAFIC-SPORT
Eslugues-Salón de San Juan
2 de Enero de 1927

Cartell VIII Premio Jean Bouin (1927).

REAL AERO CLUB DE CATALUÑA.
PRUEBA DE HIDROAVIONES
BARCELONA-PALMA DE MALLORCA-
VALENCIA-BARCELONA. 23-30 MAYO 1920

Cartell Real Aero Club de Catalunya (1920).

que fins ara hem analitzat: la il·lustració i la pintura. Generalment els esbossos dels cartells són conseqüència de la seva condició d'il·lustrador, mentre que després l'obra s'enriqueix amb la pintura. La majoria de cartells s'estructuren al voltant d'una zona central, que equilibra l'obra, envoltada d'element dinàmics, en alguns, singularment en els de temàtica esportiva, predomina la dinàmica sobre el nucli estàtic, sense que en cap d'ells es perdi l'estabilitat del conjunt. És característica la conjunció de llum i color, concurrent en tots els seus treballs.

Des de l'any 1918 en què presentà els primers cartells, la seva tasca en aquest camp és extensíssima. Els més coneguts foren *Jabones Barangé* (1918-1922), *So-*

ciudad Protectora de Animales (1922), *Papel de fumar Gol* (1924- 1929), els 12 dedicats a la *Compañía Española de Turismo* (1926), *Aceite de oliva* (1928), *Exposición Internacional de Barcelona* (1929), *Automóviles Ford* (1930), *Automóviles Lincoln* (1930), *Lotería Nacional* (1933) i *Centenario de San Vicente Ferrer* (1955).

L'activitat de temàtica esportiva de Josep Segrelles és intensa durant els anys vint. Es va iniciar amb els cartells dedicats al *Real Aero Club de Catalunya* (1920), i a la *Gran Semana Internacional de Automovilismo* (1923) i es mou especialment a l'entorn del Futbol Club Barcelona, per al qual va realitzar, l'any 1923, l'anunci de la *Inauguració del Camp de les Corts*. El 1924, va aconseguir guanyar el concurs convocat per designar l'autor del cartell oficial de les *Noces d'Argent* del Club, amb una obra que és un excel·lent exemple de color, llum i dinamisme; en aquest cartell hi ha una noia bonica, frívola i joiosa, que està asseguda sobre l'escut del Barça i envoltada pel voleiar de la bandera blaugrana, porta a la falda una pilota de futbol de les aleshores reglamentàries.

A més de nombrosos cartells dedicats a diferents activitats barcelonistes, en va realitzar també per al *Real Moto Club de Catalunya* (1924), el *VIII Premio Jean Bouin* (1927) i la *XXVIII Vuelta Ciclista a Catalunya* (1948).

En la recent exposició es van poder contemplar una bona quantitat de dibuixos dedicats al futbol, molts dels quals són esbossos preparatoris de cartells o pintures.

En ells s'observa una mena de predilecció pel jugador del Barça *Josep Samitier*, possiblement la figura més popular durant el anys anteriors a la Guerra Civil. D'aquesta època hem de destacar tres olis sobre fusta, de petit format, amb retrats d'*Agustí Sancho*, *Paulino Alcántara* i l'esmentat *Josep Samitier*. Força interessant és la il·lustració principal del *Llibre d'Or del Futbol Català*.

Sentim una gran satisfacció de pensar que la seva obra de temàtica esportiva ens ha motivat a recordar la figura de Josep Segrelles, artista que en el seu temps no va obtenir el reconeixement de la seva vàlua, al qual tenia dret, i que actualment és trobava força oblidat.

Dibuix color, *Llibre d'Or del Futbol Català* (1928).